

Homilije o Lukovem evangeliju

VIII

O besedah: *Moja duša poveljučuje Gospoda*, pa do besed, ko pravi: *tistim, ki se ga bojijo*.

1. Že pred Janezom prerokuje Elizabeta, pred rojstvom Gospoda Odrešenika prerokuje Marija. In kakor se je greh začel pri ženski in je potem prišel do moškega, tako je tudi počelo odrešenja imelo začetek pri ženskah, da bi tudi druge ženske odložile šibkost svojega spola in kar najbolj posnemale življenje in ravnanje teh svetnic, ki je tukaj opisano v evangeliju.

Oglejmo si torej deviško prerokovanje. *Moja duša poveljučuje Gospoda in moj duh se raduje v Bogu mojem odrešeniku*. Dve stvari, *duša* in *duh*, opravljata dvojno hvalo. Duša oznanja Gospoda, duh pa Boga, a ne zato, ker bi ena hvala pripadala Gospodu, druga pa Bogu, ampak ker je tisti, ki je Bog, obenem tudi Gospod; in ta, ki je Gospod, je obenem tudi Bog.

2. Sprašujemo se, kako naj duša poveljučuje Gospoda. Če je namreč Gospod in zato ne more sprejeti niti večanja niti odvzemanja – kar je, to pač je –, s kakšnim razlogom zdaj Marija govori: *Moja duša poveljučuje Gospoda*? Če pomislim, da je Gospod Odrešenik *podoba nevidnega Boga*, in vidim, kako je moja duša narejena *po podobi Stvarnika*, tako da je podoba podobe – ni namreč moja duša izrecno Božja podoba, ampak je narejena po podobnosti s predhodno podobo –, potem bom videl, da po zgledu tistih, ki rišejo slike in vzamejo za vzorec na primer obstoječo upodobitev kralja in potem delajo podobne slike s svojo umetnostjo, vsakdo od nas oblikuje svojo dušo po podobi Kristusa; včasih naredi boljšo, včasih slabšo, včasih sprano, včasih umazano, včasih pa jasno in svetlo, tako da ustreza podobi na predlogi.

Ko torej naredim veličastno podobo podobe, to je svojo dušo, in jo povelčujem z dejanjem, mišljenjem, govorom, tedaj se Božja podoba povelčuje in sam Gospod, čigar podoba je to, je v naši duši povelčevan. In kakor raste Gospod v naši podobi, tako se ta podoba, če smo grešniki, manjša in krči.

3. Gotovo pa se ne manjša in ne krči Gospod, ampak si mi namesto podobe Odrešenika nadevamo druge podobe. Namesto podobe besede, modrosti, pravičnosti in drugih vrlin si privzemamo lik hudiča, da dobimo ime *kače, gadja zalega*. Toda tudi vlogo leva si nadenemo in zmaja in lisic, kadar smo polni strupa, krutosti in zvijačnosti; pa tudi kozlov, ko smo nagnjeni k pohoti. Spomnim se, kako sem ob mestu, kjer Peta Mojzesova knjiga govori: *Ne delajte nobene podobe ne moškega ne ženske, nobene podobe živali*, rekel, da je ta zapoved duhovna. Rekel sem, da eni delajo podobe moških, drugi podobe žensk, da imajo ti podobo ptic in oni podobo laznine in drugih živali. Kako naj to razumemo, bo zvedel, kdor bo tudi tisto prebral.

4. Najprej torej Marijina duša *poveljučuje Gospoda*, potem pa se še *duh raduje v Bogu*. Ko ne bi prej zrasli, postali veliki, se ne bi mogli radovati. Dalje reče: *Kajti ozrl se je na nizkost svoje dekle*. Na katero Marijino nizkost se je ozrl Gospod? Kaj je imela na sebi nizkega in ničvrednega mati Odrešenika, ki je v svojem telesu nosila Božjega Sina?

Ko je rekla: *ozrl se je na nizkost svoje dekle*, je to tako, kot bi rekla: *Ozrl se je na pravičnost svoje dekle, ozrl se je na zmernost, ozrl se je na moč in modrost*. Spodobi se namreč, da se Bog ozre na kreposti. Pa bo kdo odgovoril in rekel: Razumem, da se Bog ozre na pravičnost in modrost svoje dekle; kako pa naj bi razumel ponižnost, mi ni jasno. Naj tisti, ki tako sprašuje, pomisli, da je prav v Svetem pismu ponižnost predstavljena kot ena od kreposti. 5. Odrešenik namreč pravi: *Učite se od mene, ker sem krotak in iz srca ponižen in našli boste mir svojim dušam*.

In če hočeš slišati ime te kreposti, kako jo imenujejo tudi filozofi, prisluhni, da je ponižnost, na katero se Bog ozira, isto, kar oni imenujejo *atyphia* ali *metriotes*, torej neprevzetnost ali zmernost. Pa tudi mi jo lahko opišemo kot stanje, ko nekdo ni napuhjen, ampak se sam ponižuje. Kdor se namreč napihuje, po apostolovih besedah pade v *hudičevo obsodbo* – saj je tudi ta začel z napuhom in ošabnostjo –; *da se ne bi prevzel in zapadel hudičevi obsodbi*, kakor pravi.

Ozrl se je na nizkost svoje dekle. Bog se je ozrl name, ponižno, ki sem se trudila za dosego kreposti miline in majhnosti.

6. *Glej, odslej me bodo namreč blagrovali vsi rodovi*. Če besedi vsi rodovi razumem preprosto, to razložim kot vernike. Če pa preiskujem nekoliko bolj poglobljeno, bom opazil, kako koristno je dodati: *ker mi je storil velike reči on, ki je mogočen; kajti vsak, kdor se ponižuje, bo povišan; ozrl pa se je Bog na nizkost blažene Marije, zato ji je storil velike reči on, ki je mogočen in je njegovo ime sveto*.

In njegovo usmiljenje traja v rodove rodov. Božje usmiljenje se ne razteza le v en rod niti v dva niti v tri, pa tudi ne v pet, ampak na veke *od rodu do rodu*.

Tistim, ki se ga bojijo, je pokazal moč s svojo roko. Čeprav se Gospodu približaš slaboten, čeprav se ga bojiš, boš lahko slišal obljubo, ki ti jo daje Gospod zaradi tvojega strahu. 7. In kakšna je ta obljuba? Pravi: *Tistim, ki se ga bojijo, bo pokazal svojo moč*. Moč oziroma vladanje pa je kraljevska oblast. *Kratos* namreč lahko prevajamo tudi kot vladanje, ki se imenuje po vladarju oziroma tistem, ki ima vse pod oblastjo. Če se torej bojiš Gospoda, ti bo dal moč ali oblast, dal ti bo kraljevanje, da boš kot podrejeni *kralju kraljev* imel v lasti *nebeško kraljestvo* v Kristusu Jezusu: *njemu slava in oblast na veke vekov. Amen*.

Prevedel br. Miran Špelič OFM